

แบบแผนของการผูกเสี่ยวคั้งเดิม และเสี่ยวทางการ

การผูกเสี่ยวคั้งเดิม และการผูกเสี่ยวทางการ มีประวัติความเป็นมา และมีแบบแผนซึ่งเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะของตน แต่การผูกเสี่ยวคั้ง 2 แบบนี้ต่างก็เป็นการสร้างสรรค์ความรักความเป็นมิตรเป็นเพื่อนเช่นกัน ถึงแม้ว่าทางราชการได้ริเริ่มให้มีการผูกเสี่ยวทางการขึ้นเมื่อ 3 ปีเศษมานี้ แต่ประชาชนก็ได้ให้ความสนใจต่อการผูกเสี่ยวทางการไม่น้อยไปกว่าการผูกเสี่ยวคั้งเดิม ในบทนี้ผู้วิจัยใคร่เสนอแบบแผนของการผูกเสี่ยวคั้งเดิม และเสี่ยวทางการดังนี้.-

1. แบบแผนของการผูกเสี่ยวคั้งเดิม

การผูกเสี่ยวคั้งเดิม หรือเสี่ยวชักเสี่ยวแพงนี้ ใ้มีมาเป็นเวลานานนับศตวรรษ จนกลายเป็นประเพณีอันดีงามของชาวไทย โดยเฉพาะชาวไทยภาคอีสาน ซึ่งนิยมผูกเสี่ยวกันมาก

การผูกเสี่ยว หมายถึง การผูกมิตร ผูกเพื่อน การมีเพื่อนแท้ เพื่อนตาย ที่รักและซื่อสัตย์ต่อกัน ปกติแล้วผู้เสี่ยวจะต้องเป็นเพศเดียวกัน มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน มีอุปนิสัยใจคอคล้ายคลึงกัน การผูกเสี่ยวที่ได้ปฏิบัติกันมาจนเป็นประเพณีนี้ มีลักษณะที่แตกต่างกันตามสภาวะการดังนี้.-

1. การผูกเสี่ยวให้ลูก

1.1 การผูกเสี่ยวให้ลูกเกิดจากการที่พ่อแม่ทั้งสองฝ่ายมีความชอบพอรักใคร่สนิทสนมกันมาก่อน เมื่อมีลูกอยู่ในวัยเดียวกันและเพศเดียวกัน มีรูปร่างลักษณะ อุปนิสัยใจคอคล้ายคลึงกัน ก็ตกลงให้ลูกมาเป็นเสี่ยวกัน

1.2 เกิดจากพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ไม่พบเห็นเด็กหรือบุคคลที่มีรูปร่าง หน้าตา กริยาท่าทาง อุปนิสัยใจคอ มีลักษณะคล้ายคลึงหรือเหมือนกับเด็กของตน มีวัยใกล้เคียงกัน เพศเดียวกัน ผู้ใหญ่ก็ระทำการผูกเสี่ยวได้

2. การผูกเสี่ยวระหว่างผู้ใหญ่ด้วยกัน หรือผู้ใหญ่บรรจุนิติภาวะแล้ว กรณีเช่นนี้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลทั้งสองฝ่ายได้พบกัน และได้ผูกยุสนทนากัน มีความชอบพอรักใคร่สนิทสนมกัน และยอมรับซึ่งกันและกันว่าจะเป็นเพื่อนตายต่อกัน จึงตกลงให้มีการผูกเสี่ยวกันขึ้น การพบเห็นหรือรู้จักมักคุ้นกันนี้ สำหรับคนในหมู่บ้านหรือหมู่บ้านข้างเคียงมักจะมีโอกาสได้รู้จักกันง่ายขึ้น เช่นไปเที่ยวงานบุญต่าง ๆ ก็อาจมีโอกาสดูไปพบและรู้จักกัน แต่สำหรับบุคคลต่างหมู่บ้านไกล ๆ ออกไป อาจไปมาหาสู่โดยการไปแลกเปลี่ยนสิ่งของซึ่งกันและกัน เช่น นำยาสูบไปแลกปลาร้า, นำพริกแห้งไปแลกข้าวสาร นำปลาร้าไปแลกนุ้ยผ้า ยาสฯ เป็นต้น การแลกเปลี่ยนสิ่งของจะมีมากในสมัยก่อน ในโอกาสเช่นนี้จะทำให้บุคคลต่างหมู่บ้านได้รู้จักกัน เมื่ออุบนิสัยใจคอตรงกันมีความรักใคร่สนิทสนมกัน ก็จะตกลงเป็นเสี่ยวกัน

จะเห็นได้ว่า เสี่ยวทั้งเจมนี้ ส่วนใหญ่ผู้เสี่ยวจะมีรากฐานมาจากความรักใคร่สนิทสนมกัน

แบบที่มีการผูกเสี่ยวทั้งเจม

แบบที่มีการผูกเสี่ยวทั้งเจมเท่าที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสรุปได้ 5 รูปแบบด้วยกัน ซึ่งแต่ละแห่ง แต่ละท้องถิ่น อาจจะมีแบบพิธีอื่นที่นอกเหนือจากนี้ก็ได้ เพราะวัฒนธรรมย่อย (sub-culture) ของแต่ละท้องถิ่น ย่อมจะแตกต่างกันออกไป แบบพิธีการผูกเสี่ยวมีดังนี้.-

๑. แบบพิธีที่ 1 ในวันที่ทำพิธีผูกเสี่ยวนั้น คู่เสี่ยวและพ่อแม่ของคู่เสี่ยวทั้งสองฝ่ายจะมาอยู่รวมหน้ากัน เพื่อจะทำพิธีผูกเสี่ยวให้ และจะได้เป็นสักขีพยานด้วย บางครอบครัวอาจจะเชิญญาติผู้ใหญ่ และผู้ที่รักใคร่นับถือมาเป็นพยานด้วย

พิธีผูกเสี่ยวจะเริ่มด้วยการนำเทียนพวงมาวางไว้ต่อหน้าสักขีพยาน แล้วผู้ทำพิธี (ปกติผู้ทำพิธีมักจะเป็นพ่อหรือแม่ คนใดคนหนึ่งของคู่เสี่ยว หรืออาจจะเป็นทวดทวด หรือผู้อาวุโสในหมู่บ้านที่เคยทำพิธีผูกเสี่ยว) โดยจะนำเอา

มีคະนาก¹ มาตั้งไว้กลางเจียนหมาก แล้วทวงขามีกทั้งสองข้างขึ้น ซึ่งมีความหมายว่า มีคະนากจะไขประโยชน์ได้ ก็เพราะมีขามอยู่ติดกันตลอดไป หากขามีกทั้งสองข้างแยกออกจากกันหรือหลุดจากกันเมื่อใด เมื่อนั้นมีคະนากก็จะไขประโยชน์ต่อไปอีกไม่ได้ ดังนั้นในวันทำพิธีผูกเสี่ยวนี้ ผู้ทำพิธีจะให้โอวาทแก่เสี่ยว ซึ่งนั่งคู่กันอยู่ต่อหน้าผู้ทำพิธี และหยานตั้งหลายว่า ขอให้คู่เสี่ยวมีความรักใคร่ สามัคคีปรองดองกัน ให้มีนึกพอใจ พึงกาย และพึงการบวชติดปัญญา เข้าด้วยกัน กระจุกมีคະนากที่เป็นคู่อยู่ติดกัน เมื่อมีปัญญานี้เรื่องทุกขร้อนก็ให้ช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ไข และให้เป็นเพื่อนร่วมตายกันตลอดไป

แบบพิธีที่ 2 ในวันทำพิธีผูกเสี่ยวนั้น เมื่อคู่เสี่ยวและพ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ของคู่เสี่ยวทั้งสองฝ่ายอยู่พร้อมหน้ากันแล้ว ผู้ทำพิธีจะนำถ้วยเบร็กกับถ้วยเกลือ มาวางไว้ต่อหน้าคู่เสี่ยว อาจจะเป็นพริกป่นหรือพริกเข็กก็ได้ เมื่อคู่เสี่ยวมานั่งเคียงคู่กันแล้ว ผู้ทำพิธีและญาติทั้งสองฝ่ายจะให้โอวาทคู่เสี่ยว ขอให้คู่เสี่ยวมีความรักใคร่กันอย่างจริงจัง และจริงใจเปรียบเสมือนเกลือที่มีความเค็มกันใด ก็ขอให้คู่เสี่ยวมีความรัก ความจริงใจ ซึ่งสัจจะต่อกันจนนั้น สำหรับพริกนั้นจะบดลงถึงน้ำใจที่แน่วแน่น มีความรัก ความสามัคคีกันอย่างแนบแน่นไม่ผันเปลี่ยนคลาย เปรียบเสมือนพริกที่มี ความเผ็ดร้อนกันใด เสี่ยวซึก เสี่ยวแพง ก็ต้องมีควาจริงรัก ความจริงใจต่อกัน หนุนนอมกันให้จริงตลอดไปจนนั้น หากเสี่ยวคนใดถึกคดทรยศต่อกัน ก็จะมีอันเป็นไป ถ้าทำสิ่งที่ไม่ดีไม่งาม ก็จะได้รับสิ่งที่ไม่ดีที่ไม่งามสนองตอบ กล่าวคือให้มีความเผ็ดเค็มเหมือนเกลือกับพริกจนนั้น

¹มีคະนาก คือ มีถนัดหนึ่ง มีขา 2 ขา คล้ายกรรไกร แต่ปลายมีก้ามเชื่อมติดกัน บกที่ใช้สำหรับหนีบ หรือนำมาฉกหมาก จึงใช้ประจำเจียนหมาก

แบบวิธีที่ 3 ในวันทำพิธีผูกเสี่ยวนั้น เมื่อพ่อแม่ของคู่เสี่ยวทั้งสองฝ่าย
พร้อมทั้งคู่เสี่ยว และญาติผู้ใหญ่มาพร้อมหน้ากันแล้ว บางรายจะทำพิธีบายศรีสู่ขวัญ
ให้คู่เสี่ยว แต่ส่วนใหญ่แล้วจะกระทำกันง่าย ๆ โดยพ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่ของคู่เสี่ยว
ใช้ค้ายผูกข้อมือเสี่ยวแต่ละคน พร้อมทั้งให้อาตมาแก่คู่เสี่ยวให้คำเป็นวิธีชีวิตเป็นชีวิต
เดียวกัน ให้ความรักใคร่ จริ่งใจซื่อสัตย์ต่อกัน บางรายจะกล่าวคำ "ผูก" คือ
คำคมที่กล่าวเปรียบเปรยเป็นข้อคิด ตัวอย่างเช่น คำกล่าวว่า "ผูกน้ำอย่าให้กันฟู
จากผูกอย่าให้แขนสั้น" แปลว่าเวลาให้น้ำอย่าให้กันล้นขึ้นมา และเวลาจะล้วงมือเข้า
ไปในรู ก็ให้ล้วงสุดแขน อย่าล้วงเพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ ถ้าล้วงเข้าไปในรูไม่สุดแขน
จะทำให้ไม่ไถ่หอย ไถ่ปู ที่อยู่ในรูนั้นตามประสงค์¹

หมายความว่า ถ้าผูกเสี่ยวกันแล้ว ก็ให้คู่เสี่ยวมีความรักใคร่กันอย่าง
จริงจัง เหมือนกับการค้ำน้ำของ ก็ควรค้ำน้ำให้มิด จึงจะไถ่ของนั้น ๆ เวลาไป
จับหอยจับปู บางครั้งก็ต้องใช้มือล้วงเข้าไปในรู ก็ให้ล้วงมือเข้าไปจนสุดแขน จึงจะ
ไถ่หอยไถ่ปูถึงที่ไถ่ถึงใจไว้ กล่าวคือ ถ้าทำอะไรก็ให้ทำจริงจัง จึงจะได้ผลเหมือน
กับผูกเสี่ยวกันแล้ว คู่เสี่ยวจะต้องมีความรักใคร่ สนิทสนมกัน มีความจริงใจและจริง
จังต่อกันจริง ๆ

นอกจากนี้ผู้ใหญ่บางรายอาจให้อาตมาแก่คู่เสี่ยวว่า "ไถ้นับถือ ลือตา
กันเถอตุกเถอ ไปซุ่มกัแยลา นาทักินข้าว" หมายความว่า ให้คู่เสี่ยวรักใคร่นับถือกัน
และเอื้อเฟื้อเจือจานกัน

ผู้ใหญ่บางรายขณะที่ใช้ค้ายผูกแขนให้คู่เสี่ยวนั้น จะมีคำกล่าวว่า "ดู ดู
มือนี่เป็นมือนักรบกันก็ เอมโตชก ป้อโชกย้ายอย่าพาล มาร้ายอย่ากราย มีสหามาแะ
โอม สหามเพิก" หมายความว่า วันนี้เป็นวันที่ ขอให้มิใช่โชกดี เพราะหลักย์ อย่าไถ่มา
กร้ากราย ถ้ามีเพื่อนมาแะเยียนก็ไถ่ต้อนรับให้ดี ๆ

¹ อนุชิต กลังบุญทรง, อาจารย์คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
สัมภาษณ์ 17 สิงหาคม 2525.

แบบพิธีที่ 4 กรณีผู้ใหญ่ได้พบเห็นเด็กที่มีหน้าตากริยาท่าทางคล้ายคลึงกับลูกของตน หรือเด็กของตน ก็อาจจะขอยืมตัวให้กับเด็กของตน โดยผู้ใหญ่ให้นำตัวมาผูกข้อมือเด็กคนนั้น พร้อมทั้งให้พรว่า "ขอให้เป็นเพื่อนรัก เป็นเสียวกันกับลูกของตน และให้มีความรักใคร่ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ให้มีความสุข ความเจริญ"

แบบพิธีที่ 5 กรณีผู้บรรลุนิติภาวะ หรือผู้ใหญ่ผูกเสียวกันเอง เป็นต้นว่า เมื่อไปพบกันรักใคร่ชอบพอกัน ก็จะนำตัวมาผูกแขนเป็นเสียวกัน บางรายอาจจะทำโดยการกรัดเสื้อที่แขน และแฉกกันตุกเลื้อย ทั้งนี้เพื่อเป็นพยานแห่งความรักที่ยืนนาน โดยจะไม่มีกรัดคอหรือคล้องกัน แต่โดยทั่วไปแล้ว ถ้าผู้บรรลุนิติภาวะผูกเสียวกัน ก็เป็นแต่เพียงนำตัวมาผูกข้อมือให้ซึ่งกันและกัน ก็เรียกกันว่าเป็นเสียวกันได้ หรือไม่ บางรายเมื่อชอบพอรักใคร่กันจริง ๆ แล้ว ก็จะเรียกกันว่า "เป็นเสียวกัน" ได้เลย และจะเป็นที่ยอมรับกันในสังคมนั้น ๆ

แบบพิธีการผูกเสียวทั้ง 5 รูปแบบนี้ ผู้ทำพิธีผูกเสียวจะเลือกวัน เวลาใดก็ได้ โดยทั่วไปแล้วย่อมขึ้นกับความสะดวก และความพร้อมของทั้ง 2 ฝ่าย

สถานภาพของเสียว บิลา มารดา ญาติพี่น้อง และหมู่บ้านของเสียวหลังการผูกเสียวแล้ว มีดังนี้.-

1. หลังจากที่ได้ผูกเสียวกันแล้ว คู่เสียวจะมีความรักใคร่ปรองดองกัน มีการไปมาหาสู่กัน มีสถานภาพเป็นเพื่อนที่เท่าเทียมกัน เป็นเพื่อนร่วมเป็นร่วมตายกัน "ฮวมเป็นฮวมตายกัน" เสมือนเป็นบุคคลคนเดียวกัน การหยอกล้อ หรือล้อเลียนกัน ย่อมไม่มีการถือโทษโกรธกัน มีอะไรก็ยกยี้ให้แก้กันได้ ตรงข้ามหากไม่ได้เป็นเสียวกันแล้ว ถ้าเกิดมีการเข้าเหยียดกันจนเขาโกรธ เขาอาจจะประท้วงว่า "ขอยมแม่นเสียวเจ้าอย่าล้อขอยมเลนเคะ" แปลว่า ฉันไม่ใช่เสียว ไม่ใช่เพื่อนรักของท่านอย่าได้มาล้อฉันเล่นนะ จะเห็นได้ว่าการล้อเลียนกันนี้ จะทำได้ก็เฉพาะเสียวเท่านั้น คนที่ไม่ใช่เสียวซึ่งมีสถานภาพไม่เท่าเทียมกันนี้ จะมาล้อเล่นไม่ได้เป็นอันขาด

2. สถานภาพของบิดามารดา ญาติพี่น้อง และหมู่บ้านของเสีย

บิดามารดาของคู่เสีย ก็ถือว่าเป็นบิดามารดาของตน ญาติพี่น้องของเสียก็จะมีสถานภาพเป็นญาติพี่น้องของตนเช่นกัน ความผูกพันรักใคร่ใจอันนี้จะมีไปถึงระดับหมู่บ้านด้วย คู่เสียจะมีความรู้สึกว่าคนในหมู่บ้านนั้น ก็เสมือนญาติพี่น้องของตน มีสถานภาพเป็นหมู่บ้านของตนด้วย กล่าวคือจะมีความรักใคร่ปรองดองกัน มีสถานภาพเสมือนกับเป็นครอบครัว เป็นญาติพี่น้อง และเป็นหมู่บ้านของตนด้วย

2. แบบแผนของการผูกเสียทางการ

เสียทางการคือ การผูกเสียที่ทางราชการ กิ่งอำเภอเป็ยน้อย จังหวัดขอนแก่น ได้จัดให้มีขึ้นเป็นครั้งแรกของจังหวัดขอนแก่น หรือเป็นครั้งแรกของประเทศไทยก็ได้ โดยจัดพิธีผูกเสียขึ้นเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2523 ตรงกับวันวิสาขบูชา จัดพิธีที่บริเวณวัดพระธาตุภูทอง กิ่งอำเภอเป็ยน้อย นายเลือน รัตนมงคล ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอเป็ยน้อยสมัยนั้น เป็นผู้ริเริ่มให้มีขึ้น และได้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าโครงการ "วันผูกเสีย" นี้ (ดูภาคผนวก)

ด้วยวัตถุประสงค์ และผลที่คาดว่าจะได้รับตามโครงการ "วันผูกเสีย" ดังกล่าวนั้น ข้าราชการกิ่งอำเภอเป็ยน้อย จึงได้ร่วมมือร่วมใจกันกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ และประชาชน กิ่งอำเภอเป็ยน้อย จัดงานประเพณีผูกเสียขึ้น โดยการประยุกต์ประเพณีการผูกเสียดั้งเดิม ซึ่งเป็นประเพณีระหว่างครอบครัว ให้มาเป็นประเพณีระดับอำเภอ ถือเป็นการเพิ่มปริมาณของคู่เสียให้มากขึ้น

แบบพิธีการผูกเสียทางการ สรุปได้ดังนี้.-

1. การจัดหาคู่เสีย คณะกรรมการจะส่งใบสมัครผูกเสียไปให้ชาวบ้านผู้สนใจองค์การจะมีคู่เสียกรอกแบบฟอร์ม แจ้งความจำนงค์ยื่นต่อคณะกรรมการผูกเสีย ใบสมัคร ระบุ ชื่อ เพศ อายุ วัน เดือน ปีเกิด ภูมิลำเนาเดิม สัญชาติ เชื้อชาติ ชื่อบิดา มารดา อาชีพของบิดามารดา แจ้งที่อยู่ปัจจุบัน อาชีพ การศึกษา

สถานภาพการสมรส จำนวนบุตร เพศของบุตร ความสามารถ หรือความถนัดพิเศษ
อุปนิสัยใจคอ และความถนัดเห็นว่าการเพื่อนลักษณะใด มีสั้อย่างไร

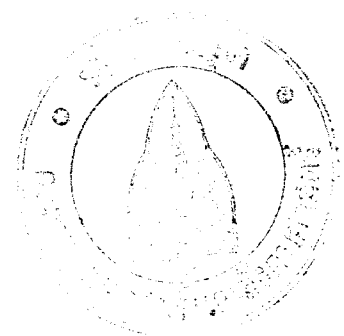
2. เมื่อคณะกรรมการได้รับใบสมัครผูกเสี่ยวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะ
กรรมการจะนำใบสมัครเหล่านั้นมาเลือกประกอบคู่เสี่ยวให้ เกณฑ์การคัดเลือกโดย
พิจารณาถึงผู้ที่มีอายุใกล้เคียงกัน มีลักษณะและอุปนิสัยใจคอคล้ายคลึงกัน เพศเดียวกัน
กล่าวคือให้มีความเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันมากที่สุด ในวิธีการผูกเสี่ยวทางการครั้ง
นี้ ได้คู่เสี่ยวทั้งหมด 200 คู่

3. ในวันพิธีผูกเสี่ยวนี้ ได้เชิญคู่เสี่ยวที่คณะกรรมการเลือกไว้ให้มา
พบกันและทำความรู้จักกัน แล้วจึงจัดขบวนแห่ไปที่บริเวณวัดธาตุทอง ท่ามกลเป็ญน้อย
กิ่งอำเภอเป็ญน้อย ซึ่งเป็นสถานที่ประกอบพิธี เมื่อเวลาประมาณ ๘ โมงเศษ

4. เมื่อคู่เสี่ยวและประธานไปถึงสถานที่ประกอบพิธีแล้ว ประธานใน
พิธี (นายจรินทร์ กาญจโนมัย รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานแทนผู้ว่าราชการ
จังหวัด คือ นายชำนาญ พงษา อังไปราชการประเทศญี่ปุ่น) จุดธูปเทียนบูชาพระ
รัตนตรัย พระสงฆ์ได้สวดเจริญพระพุทธมนต์ เมื่อประธานรับมรรยาทงานการจักงาน
ให้โอวาทคู่เสี่ยว พระทนต์สุวรรณชัยศรีคู่เสี่ยว ประธานและผู้อาวุโสในงานผูกข้อมือ
คู่เสี่ยวถวายเส้นฟ้าย พระสงฆ์เจริญชัยมงคล พรมน้ำพระพุทธมนต์ เมื่อเสร็จพิธีผูกเสี่ยว
ถวายอาหารบิณฑบาต พังเทียน รับพรจากพระสงฆ์ เป็นอันว่าเสร็จพิธี

5. คู่เสี่ยวได้ร่วมรับประทานอาหารกลางวันด้วยกัน และชมการละเล่น
พื้นเมือง กลางคืนมีมหรสพสมโภช

ที่กล่าวมาข้างต้นนี้คือแบบแผนการผูกเสี่ยวทางการ

สถานภาพของเสี่ยว มีคามารดา ลูกพี่น้อง และหมู่บ้านของเสี่ยว หลัง
การผูกเสี่ยวทางการแล้ว

หลังจากที่ได้ผูกเสี่ยวกันแล้ว ส่วนใหญ่คู่เสี่ยวได้ไปติดต่อเยี่ยมเยียนซึ่ง
กันและกัน มีความรักใคร่ ประองคองกัน และเป็นเพื่อนที่สนิทกัน แต่มีเสี่ยวส่วนน้อย ที่
ไม่ไปติดต่อเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีเวลาว่าง เสี่ยวบางรายอายุ
มากไปมาลำบาก บางรายโยกย้ายไปอยู่ที่อื่นบ้าง ไปทำงานและไปเรียนหนังสือที่
อื่นบ้าง ทำให้ขาดการติดต่อสัมพันธ์กัน

สถานภาพของเสี่ยวทางการนี้ คู่เสี่ยวจะนับถือเป็นเพื่อนกัน และมีสถาน
ภาพเท่าเทียมกัน ลูกพี่น้องในครอบครัวเสี่ยวจะรักคู่เสี่ยวเหมือนญาติคนหนึ่ง และ
คนในหมู่บ้านของเสี่ยวส่วนใหญ่ จะรู้สึกว่ามีสถานภาพเหมือนลูกหลานของหมู่บ้าน
นั้น ๆ

สำหรับบทบาทที่บ่งบอกถึงกันและกันนั้น ทั้งเสี่ยวทั้งเจ็ดและเสี่ยวทางการ
พบว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน และตามฉันทภาพ
ทั้งรายละเอียดในบทที่ 5-6.